

Туризм – це не цирк і не розвага! Це – поле для успіхів і шлях до слави!

Віктор Першко

Те, що Романівська селищна рада увійшла до числа десяти громад Житомирщини, які удостоєні права презентувати свій доробок у процесі проекту «Спадщина Незалежності», саме по собі варте особливої відзнаки.

Адже хто б і що не казав, раніше Романівщина вважалася таким собі малопримітним регіоном Житомирщини, а музейно-туристичний потенціал і здобутки місцевих краєзнавців опинялися на узбіччі уваги всієї області. І тому краєзнавчий форум «Урочище Виспа: спадщина та майбутнє», який мав пройти у Романові 19 серпня 2025 року, повинен був підтвердити потужні, відчутні зрушення у сфері туристично-краєзнавчої привабливості Романівської громади.

Одразу ж зауважимо: форум відбувся і став цікавою, значимою і помітною подією у масштабах не стільки Романівщини, скільки у розумінні сучасного місця нашої громади у культурно-духовному житті всієї Житомирщини. Нехай до Романова з нагоди

участі та проведення форуму 19 серпня і не приїздили найвищі керівники Житомирщини, нехай під час обговорення спадщини та майбутнього урочища Виспа у сесійному залі Романівської селищної ради не було депутатів Верховної Ради України (вони були в інших громадах Житомирщини), однак за рівнем інтелектуальної змістовності, конкретики і проблематики заявленої до обговорення проблеми романівський форум може дати неабиякої форти таким краєзнавцям із Коростеня, Звягеля, Овруча чи Малина.

Так, у Романові 19 серпня не було театралізованого чи фестивального дійства, зате у великому залі Романівської селищної ради за дві з лишком години прозвучало немало важливих зауважень, плідних пропозицій, які дали багато поживи для подальшої роботи у сфері збереження, а ще більше – у напрямі популяризації історико-культурної спадщини Романівщини як регіону із визначним минулим.

Чиї виступи варто відзначити найперше? Насамперед виступ директора департаменту екології та природних ресурсів Житомирської ОВА Олександра Кондратюка. Олександра Павловича не варто презентувати романівчанам, оскільки він всуціль тутешня людина і має славу ретельного дослідника, неабиякого знавця місцевої історії. Олександр Кондратюк безумовно входить до елітного прошарку краєзнавців області, і це звання він здобув роками самовідданої праці. У залі Романівської

селищної ради він розповів про чимало аспектів природничого характеру, які стосуються урочища Виспи. Для романівчан Виспа здавна було місцем відпочинку, однак поряд із популярністю острову мав і має досі магічну здатність утримувати довкола себе низку таємниць і поки ще мало досліджених сторінок минувшини Романівської громади загалом. О. П. Кондратюк наголосив на тих першочергових проблемах і завданнях, які можна вирішувати вже завтра або ж – негайно і без зволікань. Якщо питання про розширення мосту на острів вимагає певної ресурсної підготовки (але воно вкрай актуальне, бо сприятиме інтенсифікації

Вік кам'яної стели визначено, і Миропіль знову... постарів

с. 4

«Вільні серця» – це справді неймовірно! Але це сталося!

с. 4

Якщо збираємось у колі своїх – то це вже перемога

с. 2

потоків води, а це зі свого боку покращить ситуацію із наповненням води киснем), то проблема використання Виспи як пасовища для корів та кіз має вирішуватися швидко чи навіть негайно. Людська байдужість і безкарність у питанні бережливого ставлення до природи дуже яскраво проявляється у ставленні романівчан до урочища Виспа. Окрім корів і кіз, існує

питання щодо використання водойми як майданчика для миття автомобілів, що категорично недопустимо згідно з елементарними нормами цивілізованого життя. А рух автомобілів на острів взагалі виходить за межі уяви дбайливого ставлення до урочища, яке може бути справжньою перлиною і оазою природної краси і досконалості.
Продовження на стор. 2.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 76001

Підтримай свободу слова!

ПЕРЕДПЛАТИТИ

на 1 місяць - 30,00 грн,
на 3 місяці - 90,00 грн,
на 6 місяців - 180,00 грн

У найближчому поштовому відділенні!

**СПОДОБАЛАСЬ
ГАЗЕТА?**

Туризм – це не цирк і не розвага! Це – поле для успіхів і шлях до слави!

Початок на стор. 1.

Та хіба лише це? А якою є ситуація у місцях, де людські городи межують із берегами річки. Тут владі доведеться провести ретельні обстеження, аби конкретно і адресно висловити відповідні зауваження до власників садиб, які системно (чи нехай навіть і епізодично), але забруднюють головну водну артерію Романова. Все це впливає на культуру і красу довкілля. Навіть підгодівля качок і лебедів як вияв людської доброти та уваги до пернатої фауни є вкрай небажаним елементом у питанні збереження автентичної краси урочища Виспа.

Виступ О. П. Кондратюка став своєрідним стартом для подальшого обговорення головної теми форуму. У виступі старшого наукового співробітника Житомирського обласного краєзнавчого музею **Олександра Тарабукіна** йшлося про відчутне поживлення роботи зі збереження історичної спадщини Романівщини. Особливо потужними імпульсами цього процесу є популяризація знань про історичне минуле Романова і довколишніх територій. Красномовними проявами цього процесу є бездоганна репутація краєзнавчого музею Романівщини, а також низка ініціатив із середовища небайдужої громадськості. Чимало жителів Житомирщини знають про Романів, про урочище Виспа, про діяльність графа Ільїнського саме із розповідей під час імпровізованих екскурсій **Романа Лотиша**. Адже саме його ентузіазм та наполегливість неабияк підсилили

сплеск інтересу до історії Романова у середовищі дітей, підлітків та молоді Романівської громади. Олександр Тарабукін не обминув увагою дуже важливого питання, яке неодноразово виникало у тих людей, хто давно і активно цікавиться минулим Романівщини. Йдеться, звісно ж, про дослідження матеріальної спадщини графів Ільїнських-Стецьких і насамперед питання щодо археологічних досліджень місця розташування зруйнованого палацу.

Це питання неодноразово порушувалося до рівня реального старту діяльності археологів на місці велетенської садиби графа Ільїнського. Нинішнє поживлення процесу популяризації історії Романівщини сприяє не лише покращенню туристичної привабливості Романівської громади, але й обов'язково призведе до відновлення роботи археологів на місці

колишнього палацу. Але перш ніж археологи розпочнуть реальні дослідження, у найбільшому і найкращому парку Романова варто ретельно прибрати. Процес із встановлення інформаційних табличок із розповідями про певні території, певні місця Романова є закономірним наслідком зростання уваги місцевих жителів до своєї історії.

Про розвиток туристичного потенціалу Романова говорили у своїх виступах науковці Поліського національного університету, які працюють на кафедрі економіки, підприємництва та туризму. **Анна Осіпчук** та **Світлана Тищенко** розповіли про те, наскільки перспективним для майбутнього розвитку Романівської селищної ради є розвиток туристичної діяльності у всіх без винятку її вимірах та проявах. Про туризм як чинник місцевої економіки і дже-

рело доходів місцевого бюджету розповідала начальник відділу обласного управління культури та туризму **Алла Бондарчук**. Вона зауважила, що подальший розвиток та вдосконалення підходів проведення фестивалю «ЕтноВир на Виспі» стане потужним підсилювачем туристичної привабливості Романівської громади. До речі, дуже важливим фактором для становлення туризму як фактору розвитку громади є **так звана міжмуніципальна співпраця**. Наприклад, Романів у співпраці із краєзнавцями та музейниками сусідньої Миропільської громади спроможний створити і змістовно вдосконалити потужний і популярно перспективний туристичний маршрут, який користуватиметься неабиякою популярністю у жителів Житомира і так само у жителів інших регіонів Житомирщини.

Загалом форум «Урочище Виспа: спадщина та майбутнє» сприяв появі низки цікавих, неординарних пропозицій стосовно розвитку туризму не лише у ході відвідин острова Виспа. **«Виспа для Романова є символом нашого нереалізованого потенціалу»**, – зазначила у своєму виступі ще одна спікерка заходу, голова молодіжної ради Марина Беркута. І справді, ці слова можна назвати гаслом для сучасного Романова як місця трохи підзабутої, але ж прямо-таки титанічної слави, про яку не можна забувати. А ще краще – її треба відновлювати і чимраз примножувати.

Якщо збираємось у колі своїх – то це вже перемога

Наталка Риси́ч

Такі і подібні зустрічі із ветеранами російсько-української війни мають відбуватися не лише у залах чи кімнатах селищної ради, але й у інших місцях, де ветеранам буде зручно, де вони почуватимуться своїми серед своїх.

А минулого тижня відбулася перша така зустріч, яку насправді можна було назвати без всіляких перебільшень, як «У колі своїх!». Те, що хлопці, які неодноразово бачили живий подих війни, зібралися у себе вдома як близькі побратими, є дуже гарною прикметою душевного, духовного і морального оздоровлення для людей, які зазнали досі незвіданих випробувань, травм і несамовитого болю. Головна мета зустрічі, яка проходила у приміщенні Романівської селищної ради, – створити настрій довіри, взаєморозуміння та всебічної підтримки для тих, хто пройшов напрочуд тяжкі випробування жахливою війною.

Якщо спробувати виділити найбільш складні питання, які сьогодні переживають ветерани найближчої до нас війни, то зробити це напрочуд важко. Ціла низка проблем вимагає взаємодії органів влади, координації дій чиновників, депутатів, керівників різних рангів. Ветерани часто скаржаться на те, що не скрізь вони отри-

мують швидку, адресну і кваліфіковану допомогу. Проте найперше, чого не вистачає, – гарної комунікації, відвертості, щирості і чесності.

Після повернення додому військовослужбовець прагне якомога швидше поринути у мирне життя. Це зробити нелегко, адже навіть повернутися до колишнього місця роботи вдається далеко не всім. До того ж не завжди здоров'я, отримані рани і контузії дають змогу ветеранові працювати так, як і колись, ще до війни. Цього разу, аби предметно поспілкуватися із

ветеранами, з ними зустрілася керівник Романівського відділу Житомирського обласного центру зайнятості Людмила Бондар. Вона досить змістовно, детально коментуючи свої пропозиції, розповіла про можливості перекваліфікації, якими часто користуються ветерани після демобілізації, адже освоєння нової професії для багатьох ветеранів є шляхом адаптації до життя у нових умовах. Окрім можливостей перенавчання чи отримання нової професії, держава пропонує для ветеранів і членів їхніх сімей низку грантових про-

грам, якщо сім'я ветерана має наміри започаткувати чи розвивати власний бізнес.

Директор Романівського Центру надання адміністративних послуг (ЦНАП) Наталя Горбатюк розповіла про те, які реальні послуги можуть надавати для ветеранів війни працівники ЦНАПу у Романові. Наприклад, як замінити той чи інший документ (посвідчення) чи отримати належну інформацію із Єдиного державного реєстру ветеранів. Найтипівішими турботами ветеранів є процедури оформлення пілль на комунальні послуги.

Безумовно, окрім суто бюрократичних питань, деталей та особливостей роботи адміністративних органів, ветеранів цікавить звичайна, щоденна ситуація у громаді. Хлопці, які стали на захист України, ціною здоров'я та життя відстоювали право мільйонів українців жити у мирі, у злагоді, чесно і по справедливості. А тому поспілкуватися із такими людьми, запитавши їх і відповівши на їхні запитання – це велика, якщо не найбільша честь і найперший обов'язок будь-якого чиновника, керівника без різниці на його звання, титули чи заслуги. Тому зустрічі, спілкування за круглим столом, обмін думками, порадами і пропозиціями мають бути звичним способом комунікації у громаді, яка зазнала у ході воєнного часу і стану неабияких змін. Зрештою гасло і правило «У колі своїх!» має стати моральним законом, певним дороговказом для нашого подальшого життя. Що б там не було, але у колі своїх нам буде легше, зручніше і безпечніше. Адже свій, побратим, земляк не підведе, не підставить і не зрадить. А це вже багато!

Якщо не у Романові, то – ніде? (або ще раз про майбутнє академічного ліцею профільного типу)

Віктор Радчук

Цей матеріал наші читачі прочитають вже тоді, як у Романові 29 серпня 2025 року проходитиме або вже пройде чергова сесія Романівської селищної ради.

Найімовірніше, до порядку денного сесії буде внесене питання «Про затвердження Плану трансформації мережі закладів загальної середньої освіти Романівської селищної ради на 2024-2027 року у новій редакції». Це рішення стосується утворення і майбутньої діяльності у межах Романівської громади ліцею академічного профілю. Попереднє рішення про «План трансформації...» було скасоване у судовому порядку через одну, майже дрібязкову, причину: у 2021 році, коли депутати ухвалювали рішення про «План трансформації мережі закладів освіти Романівської селищної ради на період 2021-2027 років», вирувала пандемія COVID-2019 і для проведення громадських слухань (обговорень) не було належних умов. Суди (вже у 2024-2025 роках) на цю обставину відреагували по-своєму, і тепер Романівська селищна рада має ухвалити рішення «Про план трансформації...» ще раз або у новій редакції. Однак під якими словесними формулюваннями не звучало б вищезначене рішення, воно ухвалюється для того, аби за рік, вже у 2026-му році, Романівська селищна рада вирішила питання про заснування ліцею академічного профілю, який має розпочати свою роботу із 1 вересня 2027-го року.

Що у Романові знають, а чого знати не хочуть?

У Романові ледь не у всіх висловлюваннях під час обговорення цієї важливої ліцейної теми лунають слова про те, що сьогодні майже кожен знає про питання щодо ліцею у громаді. Однак це відверта неправда – у Романові більшість батьків знають і сприймають інформацію про те, що існує намір розмістити майбутній ліцей академічного профілю у селі Романівці. І, ясна річ, більшість романівчан (знову ж таки з числа батьківської аудиторії) висловлюють свою незгоду із таким варіантом облаштування ліцею академічного профілю. Ось, зрештою, і все, що знають про майбутній ліцей у Романові. Якщо взятися за перелік аргументів тих, хто проти розташування ліцею академічного профілю у Романівці, то тут варто згадати вислови щодо перетворення Романова на село. Це у разі, коли ліцей розпочне свою роботу у селі за 7 кілометрів від Романова. Інший аргумент куди серйознішого звучання зводиться до того, що більшість ліцейців в академічному ліцеї будуть приїздити із Романова, а тому й ліцей академічного профілю варто облаштовувати тільки на території адміністративного центру громади. Воно то так, і ніхто проти цього не сперечається, однак є важливе «але». У Романові для створення ліцею академічного профілю немає умов. Найперше і найголовніше – немає приміщення хоча б на 300 дітей (у кожному класі – 10-му, 11-му і 12-му – майбутнього ліцею академічного профілю планується навчання 95-100 ліцейців, які навчатимуться за чотирма профілями). Ліцей, окрім сертифікованих кабінетів-лабораторій, повинен мати спортивний зал, їдальню, конференц-зал і безпекове укриття. Якщо спробувати

розмістити ліцей академічного профілю разом із гімназійними класами (5-9 класи), передбачивши у нинішньому приміщенні Романівського ліцею № 1 два окремі входи зробити, то початкову школу доведеться розмістити в окремому приміщенні. При цьому дехто із романівчан пропонує здійснювати навчальний процес для 1-4-х класів у приміщенні колишньої восьмирічки по вулиці Шевченка. Звісно, про їдальню, спортивний зал та безпекове укриття для «початківців» тут поки що не йдеться – це все доведеться добудувати. І треба для цього не менше 17-20 мільйонів гривень. Звісно ж, із бюджету Романівської селищної ради, бо державний бюджет грошей на добудову всіляких варіантів не передбачає. І навіть якщо гімназійні класи (5-9 класи) розмістити у приміщенні теперішнього Романівського ліцею № 1, відділивши половину площі для майбутнього академічного ліцею, то спортивного залу не матимуть або гімназисти, або ж майбутні «академіки». Або ж знову ж таки ще один спортзал (а також ще один конференц-зал чи актовий зал) треба буде добудувати. Чи не забагато добудов у такій ситуації доведеться зробити і виконати всього за рік-два до того часу, як ліцей академічного профілю повинен вже запрацювати? І найголовніше – а де взяти гроші для таких добудов-перебудов? Йдеться не про 3 чи 5 мільйонів (з якими також проблема), а про, як мінімум, 25-30 мільйонів гривень у найскромнішому обрахунку.

Для того, аби облаштувати ліцей академічного профілю у Романівці, є всі умови вже зараз. Безумовно, ліцей академічного профілю у такій громаді, як Романівська, повинен мати у своєму розпорядженні хоча б невелике приміщення для ночівлі тих ліцейців, які приїдуть з відстані більшої як 30 кілометрів. Те ж саме стосується облаштування у цьому ж приміщенні хоча б 2-3 кімнат для педагогів, які змушені будуть періодично доїжджати здалеку для викладання окремих навчальних курсів (модулів). Але у Романівці для потреб такого «гуртожитку» також є місце, яке за порівняно невеликі кошти (1-2 млн. грн) можна переобладнати для житлових потреб майбутнього академічного ліцею.

Де ближче і що вигідніше – треба рахувати!

У Романові кажуть, що більшість батьків принципово не погодяться з тим, що їхня дитина навчатиметься у профільному ліцеї, розташованому у «якомусь там селі». Питання про те, коли ж це дитині доведеться вставати, аби дістатися до Романівки, звучить як некоректне: десятикласнику однаково доведеться добиратися до майбутнього академічного ліцею чи то у Романові, чи то у Романівці. Якщо із Каменя, то до Романівки буде ближче на 8-10 хвилин, аніж до Романова. Стосовно майбутніх ліцейців із Биківки, Червоних Хаток чи Старочуднівської Гуті, то для них особливої різниці, куди дістатися (до Романова чи Романівки), не буде. Різниця у 8-10 хвилинах перебування в автобусі у такій ситуації є несуттєвою.

Ще одне питання, яке деякі романівські «фахівці» прогнозують завчасно у режимі остаточної приреченості. Мовляв, якщо ліцей все ж таки облаштують у Романівці, більшість батьків майбутніх ліцейців спровадять їх до Житомира – у коледжі, училища чи технікуми. Це начебто надійніше, певніше і перспективніше. Але ж ніхто не брався рахувати економічну вартість такої орієнтації на Житомир. Раз на тиждень дитину (вже студента) треба буде профінансувати, аби вона (він) дістався до обласного центру, аби щодня (а це 5 днів на тиждень) романівський студент міг прохарчуватися у великому місті. Таким чином, орієнтація на Житомир для студента із Романова обійдеться шонайменше у 2 тисячі гривень щотижня. Звісно ж, у сім'ях, де батьки приносять додому хоча б 25-30 тисяч гривень до місячного сімейного бюджету, такого студента навчати ще зможуть, а якщо менше, то виникатимуть питання. У той же час навіть проста арифметика каже, що ліцей у Романівці коштуватиме для батьківського бюджету не більше 350 гривень на тиждень (вартість обідів у ліцейній їдальні). Бо підвезення (нехай і щоденне) бере на себе бюджет Романівської селищної ради. А той факт, що випускник академічного профільного ліцею у 2030-му році вступатиме на навчання до вишу вже не на 5 років (як сьогодні), а лише на 4, також матиме для багатьох батьків (але найпершим чином їхніх дітей) дуже важливе значення.

І наостанок про таке. Про це батьки нинішніх дітей, які гаряче сперечаються над питанням про місце розташування майбутнього ліцею, навіть не думають. Бо до цього нас не вчать думати. У разі, якщо питання про План трансформації мережі навчальних закладів на сесії 29 серпня 2025 року НЕ УХВАЛЯТЬ, питання про утворення ліцею академічного профілю опиниться під загрозою. Якщо точніше – шанси на те, що ліцей академічного профілю взагалі не буде створено, кратно виростуть. А це значить, що із 2027-го року у Романівській громаді не буде створено навчального закладу, який щороку привноситиме до бюджету громади від 4-х до 7-ми мільйонів податкових коштів. Для когось це така собі скромна і малозначима цифра, а насправді для громади це буде велика втрата. І якщо, наприклад, жителі Довбиської чи Миропільської громад із того приводу, що у них не буде свого академічного ліцею, особливо не перейматимуться (бо такої кількості дітей, щоб наповнити ліцей академічного профілю, у них просто немає), то у Романівській громаді будуть нарікання чи навіть і прокльони. І звучатимуть вони не на адресу нинішніх правдошукачів, які створюють ліцеї у судах, а у бік нинішньої влади, на адресу нинішніх депутатів, які з певних причин не розуміють усієї важливості питання про створення у громаді академічного ліцею профільного типу. Найцікавіше, що досвід наших побратимів, наприклад у Польщі, нас взагалі не цікавить, бо поляки (як і литовці) дивляться і зважають не на місце розташування профільного академічного ліцею, а на те, аби він був найкращим серед собі подібних навчальних закладів. У Романові з цим проблема. У Романові, схоже, не бачать, що у багатьох громадах вже зараз, на всіх парах і швидкостях, розпочалася безпосередня підготовка до створення ліцею, до наповнення його навчальної бази і що найголовніше – до формування педагогічного колективу майбутнього ліцею академічного профілю. У 2026-му, а тим паче у 2027-му роках, над цим думати буде вже пізнувати. Тоді ліцей має вже працювати і працювати так, щоб розголос про його досягнення та успіхи йшов якомога гучніше. Оце й буде найкращим аргументом на його користь.

Вік кам'яної стели визначено, і Миропіль знову... постарів

Віктор Радчук

21 серпня 2025 року до Мирополя прибула делегація науковців-археологів, які досліджували нещодавно знайдений артефакт – кам'яну стелу невідомого походження.

Кілька місяців тому стелу, виявлену ще кілька років тому родиною миропільчан, було офіційно зареєстровано як важливий, дуже древній археологічний об'єкт, і з того часу вона розташована на території Миропільського історико-краєзнавчого музею. Слід зауважити, що місцевий музей як комунальна установа існує в Мирополі не так давно, але ось така знахідка, що зацікавила багатьох науковців, привернула до селища всезагальну суспільну увагу туристичного рівня.

Втім, перше завдання археолога – визначити вік знайденого артефакту, і задля цього доводиться провести колосальні дослідження за допомогою кількох давно відомих і зовсім модернових методів періодизації знайденого археологічного матеріалу. До Мирополя цього разу прибули фахівці, які давно фахово займаються якраз подібними знахідками. Завідувач відділу археології енеоліту (пізнього кам'яного віку) та бронзової доби Інституту археології АН України доктор історичних наук Віталій Отрошенко, завідувач відділу польового комітету Інституту археології кандидат історичних наук Юрій Болтрик, керівник Житомирської археологічної експедиції кандидат історичних наук Андрій Петра-

ускас, викладач археології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії кандидат історичних наук Сергій Семенчук, старший науковий співробітник Житомирського краєзнавчого музею Олександр Тарабукін, директор Звягельського краєзнавчого музею Олена Жовтюк – ось таким був склад гостьової делегації, яка прибула до Мирополя з метою наукової атрибуції миропільської кам'яної стели, раніше знайденої на березі річки Случ. З такого приводу у Мирополі було проведено засідання круглого столу, де було висловлено наукові висновки стосовно віку знайденого артефакту. Відтепер історики на основі досліджень із періодизації знають, що кам'яна стела, знайдена на околицях селища Миропіль, за походженням належить до періоду двох тисяч років до нашої ери. **Таким чином, її вік становить 4 – 4,5 тисячі років.** Зауважимо, що тут йдеться не просто про гру цифрами і датами, а про артефакт, що засвідчує наявність у тутешніх краях вже розвиненої цивілізації. Адже кам'яна сте-

ла, знайдена на березі Случі, однозначно служила важливим (хоча достеменно не зовсім відомим) об'єктом для суспільства людей, що жили 4 тисяч років тому. Для багатьох наших сучасників, які, наприклад, уявляють період Київської Русі, що перебуває на відстані півтори тисячі років від сьогодення, глибоко древнім часом, важко навіть уявити ще давніші часи, які мають вік аж 4 тисячі років. Якраз миропільська кам'яна стела дозволяє пірнути до глибин дуже древньої цивілізації, яка однозначно існувала на наших землях. До речі, вчені ще раніше (два місяці тому) висловлювали припущення, що подібна кам'яна стела може перебувати ще й на іншому березі Случі, а тому роботи у археологів поблизу Мирополя вочевидь додасться. Слід зауважити, що подібну знахідку майже десять років тому віднайшли члени археологічної експедиції на чолі із кандидатом історичних наук Василем Якубовичем поблизу села Губин, що на Хмельниччині. До речі, учасником тодішнього наукового відкриття

був і Сергій Семенчук, який приїхав 21 серпня 2025 року до Мирополя.

Загалом події, які відбувалися у Мирополі упродовж літа 2025 року, мають величезне, поки що мало усвідомлене і мало вивчене значення у житті української історичної науки. Миропільська кам'яна стела поставила більше нових запитань, аніж дала відповідей на вже виниклі щодо артефактів минулого на території південного Полісся. Ну а Миропільський краєзнавчий музей ледь не автоматично опинився у певному епіцентрі всезагальної уваги величезної аудиторії поціновувачів древностей. Повірте, в Україні, а тим паче в Європі, кількість таких людей, які розуміються на питаннях історичних артефактів із числа найдревніших старожитностей, обчислюється десятками тисяч. А це означає, що потік туристів до Мирополя лише збільшиться. І не просто збільшиться, а дуже й дуже суттєво. Так що – готуймося, до нас прийдуть гості. І це, попри клопоти, завжди приємно.

«Вільні серця» – це справді неймовірно! Але це сталося!

Віктор Першко

У Романові, в суботу, 23 серпня 2025 року, проходила дуже цікава подія, яку ще задовго до її початку назвали дуже красномовно і навіть багатозначно: «Вільні серця».

Організатори цього заходу прагнули створити не просто атмосферу веселого дозвілля, а

досягти трохи іншої мети. Члени молодіжної ради при Романівській селищній раді, які планували провести захід на території вже багатьма улюбленої Виспи, прагнули створити простір для вільних, креативних і однозначно цивілізованих людей. Цього разу вийшло так, що надвечір'я суботнього дня перетворилося не просто у концерт із піснями, танцями та іграми, а молодь відчувала себе як величезне товариство одностудійців-доброзичливців, яке не хоче розуміти і сприймати те середовище, в якому часто суміщені горе і радість, де зустрічаються чесність і несправедливість, де

Джерело фото: Твій Романів

образу і заздрощі не хочуть відступати і поступатися щирості, відвертості і людяності.

Вже сьогодні, гортаючи фото та переглядаючи відео з усміхненими, незбагненно щасливими і радісними обличчями, розфарбованими у жовто-блакитні кольори, мимоволі приходить розуміння того, що у них це вийшло. У них – у організаторів свята, яке без перебільшень і без будь-яких «але» можна назвати саме так – «Вільні серця». 23 серпня, у День Державного Прапора, у Романові ми відчули ні з чим не порівнюваний пульс молодіжної тусовки, а старовинна Виспа стала свідком і водночас активним учасником відвертості та чуйності у ставленні один до одного. Словом, того вечора незбагненно бадьорий клекіт сотень юних і молодих романівчан міг зачарувати будь-кого, хто зумів чи кому пощастило таке побачити. Разом і в єдиному пориві пройшли змагання байкерів-

мотоциклістів і майстер-класи художників-декораторів у популярному нині жанрі арт-терапії, у центрі Виспи враз завирував популярний у молодіжному середовищі холлі-батл із жартівливими нападами та застосуванням синьо-жовтої фарби холлі. Це мало вигляд (і насправді так було) дуже неймовірний, це було поєднання свободи, творчості та справжньої дружби. Подія вже позаду, але ці емоції ще довго грітимуть наші серця, нагадуючи: ми – сила, ми свідомі патріоти своєї землі і своєї країни, ми – ВІЛБНІ і прагнемо зберегти, а ще більше – кратно примножити наші успіхи, звершення і досягнення.

Поза всіляким сумнівом, саме цей день довів головне: наша молодь – це не майбутнє, а яскраве, талановите сьогодення. І разом ми можемо все!

Молодіжна рада як чемний організатор святкового заходу висловлює щиру подяку на адресу кожного, хто прийшов і запалив цей вечір своєю енергією, своїм гарним і душевно теплим еством людяності, простоти, дотепності і жарту. Звісно, члени романівської «молодіжки» прекрасно розуміють роль всебічної підтримки своїх ініціатив та починів з боку керівництва гуманітарного відділу Романівської селищної ради, як, зрештою, і всебічне сприяння керівництва Романівської громади. Свято «Вільні серця» тривало недовго, однак його подих, його незбагнений імпульс творчості, солідарного і справді товариського дозвілля неодмінно матиме свій благодатний вплив на подальше життя у Романові. І на Романівщині – загалом. Тож – у добрий час!

Старт виявився бездоганим! Так тримати й надалі!

Віктор Єрофеев

У минулому виході нашої газети ми розповіли про успішний старт FC «VIVAD» у черговому чемпіонаті України з футболу серед команд аматорів.

Після гостьової перемоги у Полонному клуб із Романова дограв пропущений стартовий матч чемпіонату Житомирської області. Романівчани поїхали до Радомишля на побачення із «Мур-транс». У першому колі радомишляни отримали у Романові аж сім «сухих» м'ячів, і вдома «Мур транс» мав би показати щось суттєвіше, аби не програти «VIVADу» вдруге. Зрештою, радомишляни навряд чи сподівалися на реванш у грі з минулорічним чемпіоном, однак навіть програти іноді не можна назвати поразкою колективу.

Так, власне, й сталося у Радомишлі 20 серпня 2025 року. Господарям стадіону вдалося першим відкрити рахунок. Ба більше – гості так і не змогли до кінця першого тайму зрівняти рахунок. Однак у другому таймі домінування романівської команди на полі центрального стадіону міста Радомишля було очевидним. Гості забили аж три м'ячі, залишивши свої ворота недоторканими. **У підсумку 3:1, і романівчани ще на крок наблизились до чергового чемпіонства.** Втім, сьогодні є очевидним налашту-

ваність керівництва FC «VIVAD» на боротьбу в аматорському чемпіонаті України. Вже в суботу, 23 серпня, романівчани приймали у себе вдома клуб із Костополя, що на Рівненщині.

Костопільська команда у першості Рівненської області перебуває поки що на другому місці, поступаючись сарненському «Маяку», який також є учасником чемпіонату України серед аматорів. Якщо взяти передматчеві вислови та прогнози, то вони були обережними. Насамперед тому, що про костопільську команду мало чого було відомо. А новачок може бути слабким, а може й... Тому з прогнозами напередодні матчу у Романові було не густо. Але ж справжні фахівці, які не один рік спостерігають за аматорськими першостями України, прекрасно розуміють, що у FC «VIVAD» є досвід виступів у футбольній першості серед аматорів. Це очевидний плюс у протистоянні із командами, які такого досвіду не мають. Ще один фактор дарував романівському клубу певну перевагу. Це – власне поле, апробоване, випробуване і нове для суперника. Тому сподівання на те, що «VIVAD» вдома матиме достойний і пристойний вигляд, було неабияким.

Зрештою, господарі стадіону розуміли свої переваги над суперником і прагнули їх втілити у переможний результат. Вже із перших хвилин гри романівчани помчали в атаку на «костопільські» ворота. На 4-й хвилині гості зупиняють прохід Іллі Поліщука лише за допомогою порушення правил. Суддя міг давати гравцю

суперника жовту (попереджувальну) картку, але вочевидь відклав більш рішучі рішення та оцінки на потім. Але «VIVAD» продовжував тиснути на ворота костопільської команди, і вже на 13-й хвилині Ігор Яцковець забиває перший гол у матчі. Господарі виходять вперед, і шальки терезів в оцінці шансів на перемогу все більше тяжіють у бік романівської команди. На 21-й хвилині другий гол у ворота суперників забиває Денис Гриневич. Після такого повороту подій «VIVAD» на певний час послабив тиск на ворота команди із Рівненщини. Але на 30-й хвилині романівчани знову вибухнули атакою, і той же Денис Гриневич забиває свій другий гол, довівши рахунок до 3:0 на користь господарів. Це вже була серйозна заявка на перемогу у матчі. Перший тайм так і завершився із рахунком 3:0, і навряд чи хтось на стадіоні сумнівався, що господарі випустять перемогу зі своїх рук.

У другому таймі певних змін у характері гри не сталося. Господарі вирішили поборегти сили, провівши масштабні заміни, бо графік виступів команд, які суміщають участь у першостях області із виступами у чемпіонаті України серед команд аматорів, настільки щільний, що будь-яка команда змушена дбати про велику (кажуть, довгу) лаву запасних гравців. **На 70-й хвилині «VIVAD» ще раз реалізував свою ігрову перевагу над клубом із Костополя, довівши рахунок 4:0.** Гості дуже зрідка атакували ворота голкіпера романівської команди Олексія Дворніна, а так званий гол

престижу господарі так і не дозволили гостям забити. Матч завершився перемогою FC «VIVAD», який досягає у стартових поєдинках стовідсоткового результату. Безумовно, відтепер суперники будуть робити все, аби зупинити ходу команди, яку ще місяць тому ніхто із авторитетних оглядачів, футбольних спеців до фаворитів не відносив, наголошуючи на тому, що «VIVAD» напередодні старту у чемпіонаті команд-аматорів не укріпився жодним гравцем, що має досвід виступів у командах професіоналів або ж хоча б гравцями, яких знають в межах всієї України. Однак схоже на те, що FC «VIVAD» робить наголос на формування боекратного колективу на основі давно сформованого кістяка команди. В принципі, розрахунок абсолютно правильний, тим паче, що виконавців дуже пристойного рівня у складі чемпіона Житомирщини нині є чимало.

Щодо внутрішнього чемпіонату Житомирської області, то тут все залишається, як і раніше. За підсумками першого кола «VIVAD» переконливо лідирує. Перший матч другого кола романівчани також переконливо виграли у Радомишлі. Натомість переслідувач чемпіона ФК «Бердичів» поки що грає без помилок і провалів. Щодо коростенської команди, яка тільки що завершила свої виступи у розіграші Кубка України, то коростенці показали себе із найкращого боку у кубкових поєдинках, а також у першому матчі чемпіонату України серед аматорів, де у гостях СК «Коростень/Агро-Нива» здобув нічию з «Дністром» на полі суперника. Як воно буде далі, наскільки клуб із Коростеня зуміє правильно розподілити сили між двома футбольними «фронтами», покаже вже ближчий місяць. Його можна буде назвати місяцем вирішальних боїв.

Закриття шкіл та військова підготовка студентів: що зміниться з вересня

Вже наступного місяця на українську освіту чекає низка змін.

Продовжитись закриття сільських шкіл, які не мають достатньої кількості учнів. А у вищих навчальних закладах запровадять обов'язкову базову загальновійськову підготовку. Інформацію про всі нововведення зібрав Центр громадського моніторингу та контролю.

Сільські школи і державне фінансування

З вересня цього року школи, де навчається менше 45 учнів, не матимуть державного фінансування на оплату праці вчителів. Це не стосується молодшої школи, а лише 5-11 класів. Позбавлення грошей з держбюджету не означає автоматичного закриття школи. Адже рішення про це кожна громада ухвалюватиме самостійно та може натомість почати фінансувати школу із місцевих бюджетів. Втім, за даними порталу Education.ua, щонайменше 400 сільських шкіл може чекати реорганіза-

ція або закриття. Найбільше скорочення, ймовірно, зачепить Львівську, Черкаську, Сумську, Тернопільську та Хмельницьку області. Дітей із закритих шкіл возитимуть до опорних закладів. Також і частину педагогів можуть перевести до інших шкіл, але лише за наявності вакансій.

Як пояснюють в уряді, нова політика покликана оптимізувати шкільну мережу, зменшити витрати та підвищити ефективність освітнього процесу. Зокрема, в Міністерстві освіти і науки звертають увагу на те, що вартість навчання одного учня в сільській місцевості значно вища, ніж у місті – в середньому 30,4 тис. грн на рік проти 24,4 тис. У деяких громадах витрати сягають понад 51 тис. грн. Водночас результати сільських випускників на Національному мультипредметному тесті 2024 року були нижчими, ніж у міських школярів.

За даними МОН, за останні роки кількість шкіл у селі скоротилася на 20%. Подальше скорочення чекає на школи і наступного року – держава припинить фінансування закладів, в яких навчається менше 60 учнів.

Зміни у дистанційній освіті

Зміни чекають і на сам процес навчання. З нового навчального року школярі можуть здобувати освіту очно, у змішаному форматі або ж дистанційно. Для відкриття дистанційного класу відтепер достатньо п'яти учнів. Такі класи можуть відкривати будь-які школи, навіть ті, які працюють

у звичайному або змішаному режимі. Щоправда, МОН закликає забезпечувати очне навчання там, де безпекова ситуація та умови дозволяють це зробити.

Формат навчання визначає керівник школи або обласна військова адміністрація. Для офлайн-занять потрібна наявність укриття в закладі або не далі ніж за 500 метрів від нього.

У змішаному форматі школи можуть чергувати дні або тижні очного та дистанційного навчання. Також можливий перехід на дистанційку впродовж року, якщо цього вимагатиме ситуація.

На прифронтових територіях також можливі всі форми навчання. Щоправда, для офлайн-занять, окрім укриття, потрібні рішення ради оборони області, педагогічної та батьківської рад. Учні на тимчасово окупованих територіях можуть навчатись дистанційно за повною програмою, у сімейній формі, на екстернаті чи під педагогічним патронажем. МОН радить обирати патронаж, адже він передбачає індивідуальний план, адаптований під потреби учня.

Учні за кордоном можуть обрати декілька варіантів навчання. Якщо відвідують місцеву школу, то паралельно мають можливість проходити українознавчий компонент дистанційно. Якщо ж дитина не навчається у закордонній школі, може здобувати освіту повністю дистанційно в українському закладі. Крім того, доступні індивідуальні форми навчання: екстернат чи сімейна освіта.

Військова підготовка у вишах

З вересня 2025 року в Україні розпочнеться обов'язкова базова загальновійськова підготовка для студентів закладів вищої освіти. БЗВП для студентів передбачає 300 академічних годин. Програма складається з двох компонентів: теоретичний курс (90 академічних годин) – безпосередньо у вишах, практичний курс (210 академічних годин) – у спеціальних навчальних центрах ЗСУ.

Теоретичний курс викладатиметься для всіх студентів. Практичну частину повинні пройти чоловіки, придатні за станом здоров'я. Жінки можуть долучитися до практичних занять добровільно. Для цього їм необхідно стати на військовий облік у територіальному центрі комплексного та соціального підтримки.

Після БЗВП студенти складають військову присягу та отримують сертифікат і військово-облікову спеціальність. Це звільняє їх від обов'язкової базової військової служби, яку мають пройти всі чоловіки від 18 до 25 років. Відмова студента, який визнаний придатним до військової служби, від БЗВП є підставою для відрахування із закладу освіти. Крім того, проходження військової підготовки буде необхідною умовою для першого працевлаштування на державну службу, в органи місцевого самоврядування та прокуратуру.

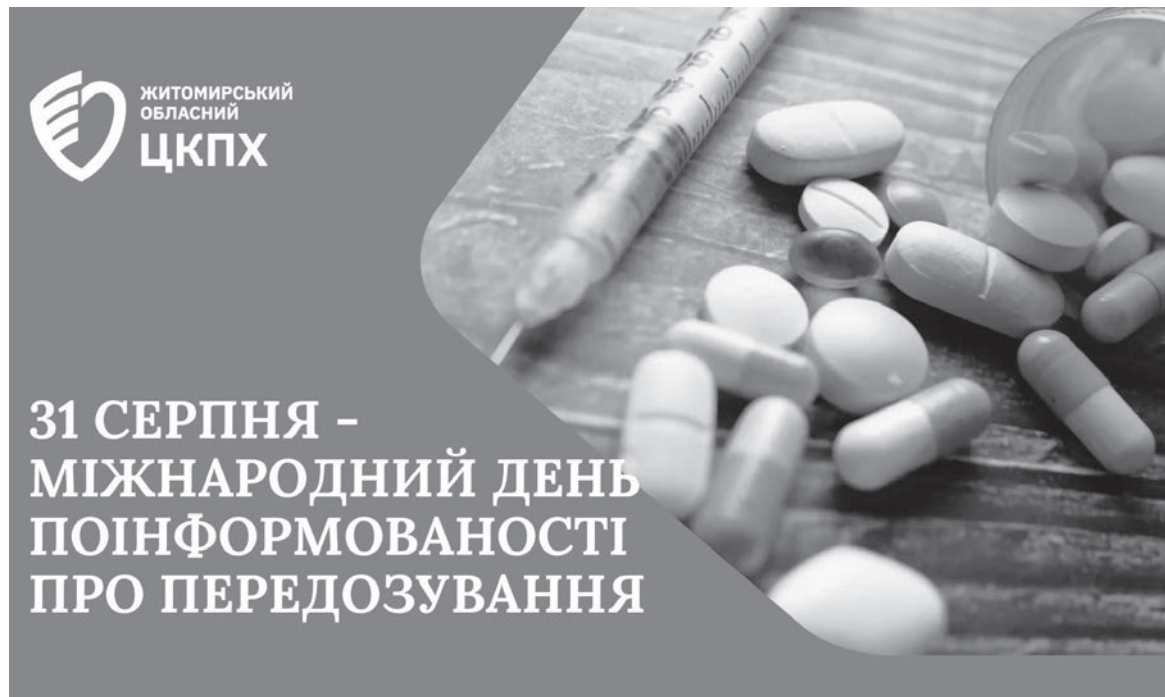
31 серпня – Міжнародний день поінформованості про передозування

31 серпня світ відзначає Міжнародний день поінформованості про передозування.

Ця дата покликана привернути увагу до проблеми передозування наркотиками, а також підтримати сім'ї та близьких постраждалих.

В Україні рівень смертності від передозування на 100 000 населення залишається одним із найвищих у Європі. Близько 50-90% людей, які вживають наркотики ін'єкційно, мають також і ряд хронічних захворювань (наприклад гепатит С), що підвищує ризик смертності не тільки від передозування, але й від ускладнень, пов'язаних з ними. Також спостерігається недостатня кількість (або відсутність) програм зниження шкоди, таких як обмін шприців або надання налоксону – препарату, який може врятувати життя при передозуванні опіоїдами.

Найбільша небезпека полягає в тому, що наркотики спричиняють залежність, яка обов'язково виникає при їхньому

му вживанні та стає причиною деградації особистості, призводить до смерті, що найчастіше за все трапляється через передозування.

Коли говорять про передозування, найчастіше йдеться про психотропні речовини типу «опіоїди», і це зрозуміло, враховуючи їхню поширеність, зокрема у вигляді рецептурних безпечних ліків. Але «клубні» наркотики, стимулятори, що приймаються за рекреаційною метою (такі як MDMA та кокаїн), також призводять до небезпеки

передозування, особливо при наявності домішок або при використанні неякісного наркотику.

Як запобігти передозуванню?

Звичайно, найкраща практика передозування – не вживати наркотики, оскільки вони завжди йдуть поруч із ризиками для здоров'я.

Для тих, хто має приймати психотропні лікарські засоби за призначенням лікаря або все ж продовжує вживати вуличні нар-

котики, рекомендуємо дотримуватись стратегії зменшення шкоди та даємо 7 порад, як запобігти передозуванню:

- не вживайте психотропні лікарські засоби самостійно;
- використовуйте невелику кількість речовини для тесту;
- якщо вирішили збільшити дозування, робіть це повільно;

- уникайте змішування наркотиків/полісубстанцій;
- обмежте використання під час недуги або за наявності супутнього захворювання;
- пийте багато води;
- слідкуйте за способом вживання (інтраназальний, ін'єкції, куріння, оральний), використовуйте той, при якому речовина всмоктується найдовше.

Потяг людини до вживання наркотичних речовин є ознакою глибокого особистого неблагополуччя. Тож треба намагатись попри все вести здоровий спосіб життя, піклуватися про своє особисте фізичне та психічне здоров'я, аби думки щодо спроби вжити наркотики навіть не виникало.

Пам'ятайте: найефективнішим способом боротьби з передозуванням є профілактика, яка включає в себе освіту, доступ до лікування та створення безпечного середовища.

Джерело: ДУ «Житомирський ОЦКПХ МОЗ України»

До Всесвітнього дня обізнаності про синдром Тернера

Всесвітній день синдрому Тернера відзначається 28 серпня з метою підвищення обізнаності та привернення уваги населення до цього рідкісного захворювання, що зустрічається у жінок в одному випадку з кожних 2 500.

Це генетичне захворювання, яке виникає у жінок з аномальною Х-хромосомою (статевою хромосомою) або з відсутністю Х-хромосоми. Синдром Тернера характеризується нижчим зростом, ніж середній, порушенням функції яєчників і безпліддям.

Достеменно не встановлено, що саме є причиною цього генетичного захворювання. Як правило, синдром Тернера не передається у спадок, хоча випадки все ж можливі.

Спадковий генетичний стан означає, що один з батьків передав мутований або змінений ген. При синдромі Тернера зміна хромосоми відбувається випадковим чином до народження.

До способів впливу на гени можна віднести проблеми з яйцеклітиною матері або спермою тата, що викликає відсутність Х-хромосоми в кожній клітині тіла.

Симптоми захворювання іноді є настільки слабкими, що його не діагностують, поки жінка не стане підлітком або молодою дорослою людиною.

Певні прояви захворювання можуть виникати як у дитинстві, так і в дорослому віці.

При цьому багато з цих симптомів можуть бути нечіткими, і їх не завжди легко відразу пов'язати з синдромом Тернера. Отже, поява нетипових ознак зі сторони розвитку дитини потребує консультації з педіатром.

В дитинстві симптоми захворювання включатимуть:

- невеликий зріст;
- вузькі нігті на руках і ногах;
- сколіоз, коли хребет викривляється вбік;
- набряки рук і ніг;

- широка грудна клітка;
- додаткові складки на шії;
- аномалії серця;
- труднощі з годуванням.

У міру зростання дитини ознаки синдрому Тернера стають більш очевидними. Наприклад, на рівні однолітків дитина має значно менший зріст та вагу.

Також виникають труднощі у навчанні, часті випадки вушних інфекцій, порушення слуху. На розвиток статевих ознак впливає і недорозвиненість яєчників, що пов'язано з цим синдромом. Тому синдром Тернера іноді називають синдромом вродженої гіпоплазії яєчників.

Також попри нормальний інтелект можливі проблеми із зорово-моторними та зорово-просторовими навичками.

Синдром Тернера зазвичай діагностується у дитинстві або підлітковому віці на основі фізичних ознак та аналізу хромосом (каріотипування).

Лікування синдрому спрямоване на усунення або пом'якшення симптомів. Це і гормональна терапія для стимуляції росту і розвитку вторинних статевих ознак, хірургічне втручання – при наявності вроджених вад серця та інших органів, фізична терапія – для поліпшення координації рухів і зміцнення м'язів, психологічна підтримка – важлива для самооцінки і адаптації до життя з особливими потребами.

Основним профілактичним заходом є обстеження подружньої пари генетичним спеціалістом при плануванні вагітності. Така консультація допомагає розрахувати ризик народження дитини з генетичними та хромосомними аномаліями. Також важливо уникати впливу на організм жінки небажаних факторів при плануванні та під час вагітності.

Важливо відзначити, що люди з синдромом Тернера потребують підтримки та розуміння. Заходи, які проводяться у Всесвітній день обізнаності про синдром Тернера, спрямовані на інформування громадськості про це захворювання, а також на підтримку людей з синдромом Тернера та їхніх сімей.

Джерело: ДУ «Житомирський ОЦКПХ МОЗ України»

Гороскоп на тиждень 27 серпня - 2 вересня

ОВЕН

Чудовий час для романтики, творчості та публічних виступів. Тиждень гарний для того, щоб розв'язати вузли.

ТЕЛЕЦЬ

Дозвольте собі трохи розкоші, задоволення та гри. Можливі яскраві романтичні зустрічі, особливо в неочікуваних місцях.

БЛИЗНЮКИ

Чудовий час для коротких поїздок, спілкування й нових знайомств. Люди тягнуться до вас – будьте щедрими на компліменти та натхнення.

РАК

Можливі приємні бонуси, подарунки або пропозиції. Хочеться краси – вкладіться в те, що тішить душу.

ЛЕВ

Час турботи про себе: оновіть гардероб, зробіть фотосесію, потіште себе. Ваша привабливість на піку – використовуйте це.

ДІВА

Ваш сезон починається, і ви відчуваєте прилив сил. Можливі несподівані інсайти, які варто записати, – вони стануть у пригоді восени.

ТЕРЕЗИ

Ви розквітаєте в суспільстві, підвищуються ваші амбіції, з'являється віра в себе. Ваша ексцентричність притягує – будьте собою.

СКОРПІОН

Тиждень оновлень в особистому житті, які приходять після кризи. У партнерстві – все досить яскраво.

СТРІЛЕЦЬ

Сім'я, діти, подружні стосунки виходять на перший план і потребують уваги. Венера у Леві активує сферу партнерства.

КОЗОРИГ

Ваш настрій стає менш войовничим, з'являється бажання зробити все красиво і з душею. Ви отримаєте натхнення від повсякденних дрібниць.

ВОДОЛІЙ

Це чудовий час для побачень, знайомств і творчих проєктів. Не бійтеся блиснути дотепністю й ширістю – до вас потягнуться люди.

РИБИ

Тиждень забарвлений темою цінностей, але також може подарувати цікаві зустрічі, підтримку, розмови, що надихають.

Джерело: TCH

Смачного!

Салат з баклажанів та томатів

Інгредієнти на 1 л: 500 г томатів, 1 солодкий перець, 5 зуб. часнику, 500-550 г баклажанів, 1 ч. л. солі, 2 ст. л. цукру, 50 мл олії, 3 шт. чорного перцю горошком, 3 шт. духмяного перцю, 200-300 мл води (опціонально), 30 мл оцту.

- Пропустіть через м'ясорубку 500 г томатів, 1 солодкий перець та 5 зуб. часнику.
- Отриману овочеву масу перемістіть у каструлю та поставте на вогонь. Доведіть до кипіння та варіть протягом 5 хвилин.
- Помийте та поріжте кружальцями 500-550 г баклажанів. Додайте баклажани у каструлю.
- Додайте 1 ч. л. солі, 2 ст. л. цукру, 50 мл олії, 3 шт. чорного перцю горошком та 3 шт. духмяного перцю. Ретельно перемішайте.
- Якщо маса надто густа та починає пригорати, на цьому етапі можна додати 200-300 мл води.
- Тушкуйте овочі протягом 20-25 хвилин. Далі додайте 30 мл оцту, проваріть ще пару хвилин.

- Розлийте салат по стерилізованих банках та закрийте стерилізованими кришками. Після охолодження зберігайте консервацію у темному та прохолодному місці.

Салат з баклажанів з морквою

Інгредієнти на 1,3 л: 750 г баклажанів, 500 г солодкого перцю, 600 г томатів, 400 г моркви, 1 ч. л. солі, 1 ст. л. цукру, 300 мл води (опціонально), 30 мл оцту.

- Наріжте брусочками 750 г баклажанів та 500 г солодкого перцю. Наріжте кубиком 600 г томатів та натріть на велику тертку 400 г моркви.
- Налийте у каструлю 50 г олії, викладіть томати та тушкуйте 5 хвилин. Далі додайте інші овочі, 1 ч. л. солі, 1 ст. л. цукру та перемішайте. Тушкуйте протягом 30 хвилин. Якщо бачите, що овочі пригорають, додайте 300 мл води та тушкуйте далі.
- Додайте 30 мл оцту та проваріть суміш ще 5 хвилин. Розлийте салат по стерилізованих банках та закрийте стерилізованими кришками.

Джерело: klopotenko.com

Куточок ГОРОДНИКА

Що обов'язково потрібно зробити в серпні, щоб плодові дерева легко пережили морози

Готуємо сад до зими ще в серпні.

Серпень вважається одним із найважливіших місяців у календарі садівників, адже в цей період потрібно зібрати врожай і встигнути підготувати дерева до зими.

Основну увагу приділяють підживленню. Адже своєчасно внесені добрива вирішують цілий ряд питань: рослини краще переносять холоди, імунітет міцніший, і врожайність вища в майбутньому сезоні.

Фосфор і калій особливо важливі для плодівих дерев. Фосфор відповідає за розвиток кореневої системи та дозрівання деревини, а калій – за підвищення морозостійкості та імунітету. Такі підживлення в кінці літа зупиняють ріст, допомагають рослинам здерев'яніти і підготуватися до зими. Вже на початку серпня варто прищипнути верхівки сильнорослих пагонів, які ще активно ростуть. Це перенаправить енергію на їхнє визрівання, а не на подальше витягування, що зробить їх більш стійкими до морозів.

У серпні садівники підгодовують плодові дерева суперфосфатом. Добриво прикопують у пристовбурному колі або розчиняють у теплій воді та вносять під корінь. Вносьте рідкі добрива по вологому ґрунту. Спершу добре полийте дерево чистою водою, а потім вже вносьте розчин добрив. Це запобігає опікам коренів і забезпечує краще засвоєння.

Відмінний ефект дає мінеральне добриво за таким рецептом: 150 г суперфосфату і 300 г сульфату калію на 50 літрів води. Такого обсягу достатньо на одне доросле дерево. 50 літрів води на доросле дерево – це приблизний орієнтир. Для молодих дерев (1-3 роки) цю дозу слід зменшити вдвічі – втричі (наприклад 15-25 літрів). Для дуже старих та великих дерев, можливо, знадобиться трохи більше. Важливо орієнтуватися на вік, розмір дерева та його загальний стан.

Крім підживлення наприкінці літа важливий полив. Не забувайте проводити вологозарядковий полив наприкінці серпня. Вологозарядковий полив націлений на глибоке зволоження всього кореневого шару. Дерево, яке йде в зиму з сухим коренем, значно більше схильне до вимерзання, оскільки сухий ґрунт промерзає швидше і глибше. Крім того, взимку, коли земля замерзла, дерево не може поглинати воду, а випаровування води через гілки та бруньки продовжується. Це може призвести до зимового висихання.

Який обсяг води? Це залежить від віку дерева та типу ґрунту. Для дорослого плодового дерева (віком 5+ років) може знадобитися від 50 до 100-150 літрів води (5-15 відер) на кожен квадратний метр пристовбурного кола. Полив проводять поступово, щоб вода встигала вбиратися, а не розтікалася.

Проводьте цей полив у декілька етапів протягом дня або кількох днів, якщо земля дуже суха. Це дозволить воді рівномірно розподілитися і проникнути на необхідну глибину, не викликаючи поверхневого перезволоження. Оптимальний час для цього поливу – кінець серпня – початок вересня, до настання стійких нічних заморозків.

Джерело: UkrMedia

27 серпня середа	28 серпня четвер	29 серпня п'ятниця	30 серпня субота	31 серпня неділя	1 вересня понеділок	2 вересня вівторок
+ 9° + 21°	+ 11° + 27°	+ 17° + 28°	+ 19° + 30°	+ 16° + 27°	+ 16° + 27°	+ 17° + 27°
743 ТИСК, ММ	743 ТИСК, ММ	742 ТИСК, ММ	740 ТИСК, ММ	740 ТИСК, ММ	738 ТИСК, ММ	736 ТИСК, ММ

РЕКЛАМА

29 СЕРПНЯ
СВІЙ ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ СВЯТКУЄ
НАЧАЛЬНИК ФІНАНСОВОГО ВІДДІЛУ РОМАНІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ,
ГОРОБЕЦЬ НАТАЛІЯ АРКАДІЇВНА!

ДОЗВОЛЬТЕ ВАС СЬОГОДНІ ПРИВІТАТИ,
 МІЦНОГО ВАМ ЗДОРОВ'Я ПОБАЖАТИ,
 ВІДВЕРТИХ СЛІВ І ЩИРОГО КОХАННЯ,
 БЕЗХМАРНИХ ДНІВ, УДАЧІ, ПРОЦВІТАННЯ,
 ЩОБ В ДОМІ БУЛО ЗАТИШНО І МИЛО,
 ЩОБ ВАМ ДОРІЖКУ ЩАСТЯ ПРОСТЕЛИЛО,
 НЕХАЙ ТУРБОТИ НЕ ЗАВАДЯТЬ ЖИТИ,
 БАЖАЄМО ЩОРОКУ МОЛОДІТИ,
 ХАЙ ДРУЗІ БУДУТЬ НЕ ЛИШЕ У СВЯТО,
 ЖИВІТЬ ЧУДОВО, РАДІСНО, БАГАТО!

ЗНИЖКИ НА ПЛАТЕЖІ
ТА БЕЗКОШТОВНЕ
ЗНЯТТЯ ГОТІВКИ*

*для мешканців громад

ТОВ ТЕХНІЧНИЙ ЛІЦЕЙ
 постійно проводить індивідуальне навчання
 та підвищення кваліфікації
ТРАКТОРИСТІВ-МАШИНІСТІВ С/Г ВИРОБНИЦТВА.
 067-410-12-15
 097-675-58-35
 067-799-04-27
 ПОЧАТОК ЗАНЯТЬ З МОМЕНТУ УКЛАДАННЯ ДОГОВОРУ
 НА НАВЧАННЯ.

БУДМАТЕРІАЛИ

м. Чуднів
 • ДОШКА ПОЛОВА
 • ВАГОНКА
 • РЕЙКА МОНТАЖНА
 • БРУС

097 745 54 59
 098 410 70 17

КОПАЄМО, ЧИСТИМО ТА
ПОГЛИБЛЮЄМО КРИНИЦІ

В наявності круги колодязні
 та каналізаційні, дашки до них

ВТРАЧЕНЕ ПОСВІДЧЕННЯ УБД СЕРІЯ АА
 № 329886, ВИДАНЕ НА ІМ'Я КОВАЛЬ-
 ЧУКА В'ЯЧЕСЛАВА ОЛЕКСАНДРОВИЧА,
 ВВАЖАТИ НЕДІЙНИМ.

ЗАКУПОВУЄМО
 в будь-якій кількості!

Порядність та чесність гарантуємо!
 ШВИДКІ ВИЇЗДИ

067 428 24 04

(0 800 213 103

телефонуйте до контакт-центру
 системи з надання безоплатної
 правової допомоги

ПРАВОВА ДОПОМОГА ПОРУЧ

РОЗМІЩЕННЯ РЕКЛАМИ В ГАЗЕТІ
НАС ЧИТАЮТЬ 10 000 РОМАНІВЧАН

Відділ реклами:
 067 412-89-81

Цікаві факти про журналістику

• Прообразом газети вважають стародавні рукописні зведення новин. Ще Юлій Цезар почав публікувати «Діяння сенату», а потім «Щоденні громадські дощечки», на яких записували хронологію подій. Приблизно з 911 року в Китаї почав виходити «Цзін бао» («Столичний вісник»).

• Журналістика зародилася в Європі ще в Середньовіччі.

• Журналістика на території України з'явилася на 150 років пізніше, ніж у Європі, адже у XVIII столітті український народ не міг розвиватися самостійно, перебуваючи під владою двох держав. Якщо в Російській імперії забороняли друкувати книги українською мовою, то на Західній Україні умови були трохи краще.

• Світове лідерство належить національній японській газеті The Yomiuri Shimbun. Щодня її чита-

ють приблизно 10 млн чоловік, що можна порівняти з населенням Швеції або Угорщини.

• У прагненні бути першою і подавати унікальні новини компанія BBC заборонила своїм працівникам публікувати новини на сторінці в Twitter, не повідомивши перед цим колег про те, що сталося.

• 22 слова – саме стільки треба було вимовити українцям у XIX столітті, щоб купити газету під назвою «Загальний щоденник про законів і уряду для коронної області Галичини і Володимирії з князівством Освецьким і Заторським і з великим князівством Краківським».

• У XIX столітті особливу популярність отримав американський альманах, випуском якого вбили відразу двох зайців – ознайомили з корисними статтями

по сільському господарству і вирішили проблему з особистою гігієною у читачів. «Альманах старого фермера» видавався на м'якому папері, а в правому верхньому куті мав невеликий отвір. Пресу після прочитання вшали на цвях в туалеті і використовували як туалетний папір.

• Звідки взявся вираз «газетна качка»? «Один вчений, купивши 20 качок, негайно наказав розрубати одну з них в дрібні шматочки, якими нагодував інших птахів. Кілька хвилин по тому він вчинив так само з іншою качкою і так далі, поки залишилася одна, яка померла, таким чином, 19 своїх подруг». Цю замітку опублікував у газеті бельгійський гуморист Корнеліссен, щоб познущатися над легковір'ям публіки. З тих пір, за однією з версій, брехливі новини називають газетними качками.

• Перша реклама на телебаченні коштувала 9 доларів. Історія платної телереклами бере свій початок з 1 липня 1941 року. Саме в цей день в США по телебаченню був показаний 10-секундний ролик годинникової фірми «Bulova Watch Company». Замовнику він обійшовся в дев'ять доларів, включаючи виготовлення.

• В СРСР роком появи першої телереклами є 1964 рік. Саме тоді в ефір вийшов короткометражний фільм з елементами мюзиклу про кукурудзу.

• А найвідомішим у світі рекламним роликком вважається «1984», присвячений комп'ютеру Macintosh. Режисер Рідлі Скотт зняв його на замовлення компанії Apple. Ціна ролика склала 900 тисяч доларів за 90 секунд.

Джерело: dovidka.biz.ua

27 серпня 2025 р.
 № 26 (307)

Газета є членом
 Всесвітньої газетної
 Асоціації

Ідентифікатор медіа R30-02941.

Видавець – ПП «Медіа Ресурс»;
 адреса: 10014, м. Житомир,
 вул. Рильського, 9, каб. 407

Адреса редакції: м. Житомир,
 вул. Рильського, 9, 4й пов., каб. 407

Тел.: (0412) 418-189

Директор:
 Олександр Васильковський,
 тел.: 0 (67) 510-50-75
 alex.vasilykovskiy@gmail.com

Головний редактор:
 Ольга Сидельська,
 тел.: 0 (97) 470-60-17

Рекламний відділ:
 Людмила Павлюк
 тел.: 0 (67) 412-89-81

Редакція не несе
 відповідальності за зміст
 рекламних матеріалів.
 Редакція може не
 поділяти думку авторів
 матеріалів. Передрук
 матеріалів видання
 повинен бути узгодже-
 ний з редакцією.

Віддруковано
 в друкарні «ВІД і ДО»,
 м. Чернівці, вул. Заводська, 37-В.
 Тел.: (050) 3763347.

Зам. наклад: 5000 прим.
 Замовлення № 994

Частина тиражу
 розповсюджується
 безкоштовно.

9 786177 234110